

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:
27.04.2022

Sak:

Omfordeling av enheters mindreforbruk

Innstilling til vedtak:

1. *Fakultetsstyret ber om at det foretas en omfordeling av de akkumulerte mindreforbrukene per 31.12.2021 ved Institutt for barnevern og sosialt arbeid (2,0 millioner kroner) og Barentsinstituttet (3,0 millioner kroner) til å dekke deler av det akkumulerte merforbruket ved Institutt for reiseliv og nordlige studier.*

Bakgrunn

Som følge av endrede økonomiske rammebetingelser har økonomi og økonomistyring ved fakultetet vært tema i mange saker behandlet i fakultetsstyret. Et av tiltakene som fakultetsstyret har bedt bli vurdert, er en omfordeling av midler mellom enheter som har hatt mindreforbruk og enheter som har hatt merforbruk. I sak som ble lagt frem for fakultetsstyret i juni i fjor (FS-23/2021), ble blant annet følgende vedtatt:

1. *Fakultetsstyret ber om at enheter med mindreforbruk på ordinær drift ved inngangen til 2021 ikke planlegger ny aktivitet knyttet til disse midlene. Frie midler som det ikke allerede er lagt en forpliktende plan for holdes tilbake.*
2. *Dekanen bes etter at resultatene fra andre tertial er klare legge frem egen sak hvor en gir en samlet vurdering av de akkumulerte mer- og mindreforbrukene ved enhetene, og eventuelt foreslår en omfordeling mellom enhetene. Det bes om at en i samme sak vurderer enhetenes besparelser og merkostnader knyttet til koronapandemien.*

Vedtakene ble fulgt opp i sak om “Økonomiske vurderinger og omfordelinger” lagt frem for fakultetsstyremøtet i desember 2021 (FS-42/2021). Her ble det pekt på usikkerhet knyttet til i hvilken grad det er forpliktelser knyttet til mindreforbrukene for aktuelle enheter, særlig sett opp mot vedtaket fra juni om å holde tilbake frie midler. Dekanen foreslo derfor å utsette behandlingen til etter at en har årsresultatet for 2021, men med sikte på å foreta en inndragning av mindreforbruk. Det ble i fakultetsstyrets behandling av saken også avklart at det kun var merforbruket ved Institutt for reiseliv og nordlige studier (IRN) det vil være aktuelt å omfordele midler til i denne sammenheng. I saken ble blant annet følgende ble vedtatt:

Dekanen bes legge frem en sak for fakultetsstyret etter at årsresultatet for 2021 er klart, hvor en foreslår en omfordeling av enheters mindreforbruk. Det bes om at dekanen i

forslaget tar hensyn til forventninger til inndekning av merforbruk på IRN slik det er omtalt i saksfremlegget.

Den økonomiske situasjonen ved IRN har vært tema i flere tidligere fakultetsstyresaker behandlet av det forrige styret, samt i styringsdialogmøter mellom universitets- og fakultetsledelsen. For å gi sittende styre noe av bakgrunnen for de økonomiske utfordringene ved instituttet er følgende dokumenter vedlagt saken:

- notat til universitetsledelsen i forkant av dialogmøte høsten 2021
- presentasjon gitt de ansatte ved IRN i allmøte 6. april i år

Årsresultat 2021

Detaljene knyttet til årsresultatet for de enkelte enhetene fremgår av egen sak (Årsregnskap for HSL-fakultetet 2021). I tabellen under er resultatet på ordinær drift for alle institutt/sentre ved utgangen av 2020 og 2021 gjengitt. Negative tall er mindreforbruk.

Tabell 1: Avsetninger ordinær drift per 2020 og per 2021

Ordinær drift (prototype 10)	Pr 31.12.20 (tall i tusen)	Pr 31.12.21 (tall i tusen)	% av tildelt ramme 2022
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (IFF)	5 075	4 985	23,6 %
Institutt for arkeologi, historie, religionsvitenskap og teologi (AHR)	2 589	134	0,4 %
Institutt for samfunnsvitenskap (ISV)	11 808	7 823	17,6 %
Institutt for lærerutdanning og pedagogikk (ILP)	10 578	-6 901	-4,3 %
Institutt for språk og kultur (ISK)	14 671	11 362	16,3 %
Institutt for barnevern og sosialt arbeid (IBS)	-7 951	-2 243	-7,4 %
Institutt for reiseliv og nordlige studier (IRN)	15 244	21 107	153,3 %
Senter for fredsstudier (CPS)	-2 633	-858	-18,1 %
Senter for samiske studier (Sesam)	1 086	-603	-9,7 %
Senter for kvinne- og kjønnsforskning (SKK)	-1 136	-1 490	-40,4 %
Barentsinstituttet (BAI)	-2 818	-3 370	-69,7 %

Samlet sett ser vi en positiv utvikling, og alle enhetene (med unntak av IRN) som ved inngangen til 2021 hadde et merforbruk på ordinær drift har redusert dette. Vi vil i denne saken ikke gå inn på hver enkelt enhet, men vil knytte kommentarer til noen av enhetene.

ILP hadde ved inngangen til 2021 merforbruk på ordinær drift på 10,6 mill. kr., mens det ved utgangen av 2021 er et mindreforbruk på 6,9 mill. kr. Den positive utviklingen skyldes delvis lavere kostnader som følge av pandemien, samt lavere lønnskostnader som følge av lavere arbeidsgiversats for pensjonspremie i 2021 enn tidligere år. En annen sentral grunn til at avsetningene nå er blitt positive er opprydding og avslutning av eksternt finansierte prosjekter i forbindelse med overgangen til nytt økonomisystem fra årsskiftet. Sett opp mot et normalår, og hensyntatt kuttene som nå er

kommet knyttet til pensjonspremie, er ikke instituttet i mål med tilpasningen av aktiviteten til den påregnelige budsjetttrammen. Instituttet arbeider videre med tiltak for å oppnå budsjettbalanse innen 2025.

IBS hadde ved inngangen til 2021 mindreforbruk på ordinær drift på 8,0 mill. kr, og disse økte ytterligere fram til 2. tertial til 10,3 mill. kr. Ved utgangen av 2021 er mindreforbruket redusert til 2,2 mill. kr. Grunnen til reduksjonen skyldes at det er gjort føringer i regnskapet hvor midler er flyttet fra ordinær drift og over til øremerkede tiltak. I tillegg er det satt av midler til finansiering av deler av to stipendiatstillinger.

SKK hadde ved inngangen til 2021 mindreforbruk på ordinær drift på 1,1 mill. kr. Ved utgangen av 2021 er mindreforbruket på 1,5 mill. kr. Senteret har lønnsforpliktelser til deler av dette mindreforbruket, som i realiteten skulle vært ført som øremerkede midler.

BAI har ved utgangen av 2021 3,4 mill. kr. i mindreforbruk på ordinær drift. Enheten har ikke ansvar for egne studieprogram, og har i mindre grad behov for/mulighet til å hente inn vikarer ved ulike typer fravær. Mindreforbruket de senere årene skyldes i hovedsak reduserte lønnskostnader, samt unormalt liten aktivitet som følge av pandemien. Senteret forventer full tilbakevending til normaltilstanden fra og med 2022.

Dekanens vurderinger

Fakultetsstyret har bedt om at det legges frem en sak hvor det foreslås en omfordeling av enheters mindreforbruk, og at dette ses opp mot det akkumulerte merforbruket på en av enhetene ved fakultetet. Fakultetsstyret har i behandlingene av de tidligere sakene vært tydelige på at grunnen til at en vurderer en slik omfordeling ligger i at IRN ikke har hatt tilstrekkelige forutsetninger til å tilpasse seg de rammene som fulgte med i forbindelse med at de ble en del av HSL. Dekanen ser det på ingen måte som ønskelig å omfordele midler mellom enhetene. Det bryter med det grunnleggende prinsippet knyttet til rammefinansiering, og kan gi uheldige ringvirkninger dersom det brer seg en oppfatning av at en kan få inndekning fra andre enheter dersom en ikke klarer å holde rammene. Likevel er det i den situasjonen IRN er i behov for å se på løsninger ut over instituttets (og fakultetets) grenser. Merforbruket er så stort at det ikke kan håndteres innenfor instituttets rammer i løpet av rimelig tid. Dette er også kommunisert videre til universitetsledelsen. Det er i dialogen mellom universitets- og fakultetsledelsen enighet om at det bør komme bidrag fra alle nivå i organisasjonen.

I gjennomgangen som ble tatt av alle enhetene i sak FS-42/2021 var det usikkerhet knyttet til i hvilken grad det var forpliktelser knyttet til mindreforbrukene. Denne usikkerheten er der fortsatt, og det er heller ikke transparent i hvilken grad instituttene har fulgt opp fakultetsstyrets vedtak om ikke å planlegge ny aktivitet til frie midler ved årsskiftet 2020/2021. En ser også at det har vært ulik praksis for øremerking av midler på tvers av enhetene ved fakultetet.

Beslutning knyttet til en eventuell omfordeling har vært utsatt flere ganger allerede, og dekanen mener det vil være uheldig å utsette det enda en gang for å forsøke å innhente mer informasjon om midlene som i regnskapet står som frie midler. Dekanen vil av den grunn foreslå en omfordeling av midler fra to av enhetene;

- Institutt for barnevern og sosialt arbeid - 2,0 mill. kroner
- Barentsinstituttet - 3,0 mill. kroner

Begrunnelsen for Barentsinstituttet ligger kun i at der er det slik dekanen vurderer det reelle frie midler. Disse midlene burde BAI fått benyttet til annen aktivitet knyttet til senteret, men i den situasjonen fakultetet står i, og med de føringene som er gitt fra fakultetsstyret, foreslås det å trekke ut 3 millioner av det akkumulerte mindreforbruket.

For IBS er det ikke like tydelig at det er reelle frie midler. Likevel vil dekanen foreslå å trekke ut 2,0 millioner kroner basert på nivåene på mindreforbrukene ved starten av 2021 og 2022, samt fakultetsstyrets vedtak om ikke å planlegge ny aktivitet til frie midler ved starten av 2021. I tillegg kan det tilføyes at IRN og IBS var de to enhetene som ble overført HSL-fakultetet fra og med 2018, der det ene har et betydelig merforbruk og det andre har hatt et betydelig mindreforbruk.

Anne Britt Flemmen

dekan

—

Frode G. Larsen

fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur